

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 14

Maribor, sredo, dne 17. februarja 1937

Leto XII

Zvestoba za zvestobo!

»V Franciji naši prijatelji niso več na vladi.« — Nar. poslanec dr. Mohorič.

Geslo »zvestoba za zvestobo« se je do zadnjega vedno poudarjalo kot načelo naše zunanje politike. Že nekaj časa pa opažamo, da se namesto tega načela oznanja »sacro egoismo« (sveti egoizem), ki je morda dober, če že ne moralen, za močnejše narode, kakor smo mi. Vedno se je tudi bojeval boj proti tajni diplomaciji (kaj vse je v tem smislu napisal »Slovenec« tedaj, ko je še bil za Wilsonova demokratična načela!) in vedno se je poudarjalo, da se mora zunanja politika države voditi v soglasju z narodnimi potrebami in čuvstvi.

Tradicija vse zunanje politike Srbije je bila: prijateljstvo in najtesnejše zavezništvo z Rusijo in Francijo brez ozira na to, kateri ministri so začasno v Moskvi ali Parizu. — Vsak zunanji minister Jugoslavije je v svojih zunanjepolitičnih ekspezejih poudaril srčno prijateljstvo do Francije; take izjave smo slišali in brali celo takrat, ko so prijatelji Jugoslavije v Franciji s skrbjo gledali na Lavalovo zunanjo politiko, ki se je oddaljevala od Londona in starih francoskih zaveznikov in se približevala Rimu. Nikdar ni manjkalo ljudi, ki so po državljanstvu postali Jugoslovani, a so bili in so še vedno obremenjeni s staro franc-jožefovsko miselnostjo. Ti ljudje so vedno kritizirali pristržno zavezništvo s Francijo češ, da to spominja na kolonialno vdanost. Neizpodbitno dejstvo pa je, da ne bi bilo nikdar Jugoslavije, če ne bi mala Srbija neomajno vztrajala na zavezništvu s Francijo in Rusijo. V tej zavesti se je tudi postavil v Beogradu Meštrovičev spomenik naše hvaležnosti do Francije. Tudi v Ljubljani se je pred leti postavil Napoleonov spomenik. Mi v tem spomeniku ne vidimo oboževanja Napoleona osebno, temveč spomenik Franciji, tisti Franciji, pod katero je za časa Ilirije prvokrat svobodno zadihal tudi slovenski narod in si postavil prve temeljne svoje kulture; dočim je vsa prejšnja naša književnost obstojala v samih katekizmi in protikatekizmi.

To je tradicija, utemeljena v razvoju našega ljudstva.

Nasprotno tej tradiciji smo v svoje začudenje brali v beograjski »Politiki« z dne 5. t. m. čudno izjavo tajnika TOI, dr. Mohoriča, ki je pod Živkovičem in Jevtičem postal narodni poslanec za radovljški okraj (v drugih razmerah smo prepričani, da bi velečenjeni g. tajnik radovljškega okraja gotovo ne zastopal in ga tudi nikdar več ne bo). Rekli smo, da je bila čudna njegova izjava. Tako čudna, da nismo mogli verjeti, da bi bila izgovorjena. Čakali smo, da bo g. Mohorič poslal »Politiki« kak popravek, čakali smo, da bodo v »Jutru« povedali, da ta izjava ni v soglasju s politiko JNS, pričakovali smo kakršenkoli odgovor v cenjeni jeenesarski ali jeerzetovski javnosti. Čakali smo dovolj časa, danes pa se čutimo prisiljeni spregovoriti svojo besedo, ne s kakega strankarskega, temveč prav s splošnega narodnega stališča.

V zunanje-politični debati finančnega odbora smo zaman iskali kakršnokoli besedo o Franciji. Ta za-

Minimalna urna mezda Din 2 do 3

od 14. aprila 1937. — Najnižja mezda za nekvalificirane delavce izpod 18 let — Din 1-50

Nova naredba ima določila o minimalni mezdi, o sklepanju kolektivnih pogodb in o spravi in arbitraži ali obveznem posredovanju v sporih med delavci in delodajalci. Naredba ima predvsem pomen, da dvigne vsaj najnižje mezde, ki so po nekaterih strokah in krajih nesorazmerno nizke v povprečju, kar silno kvarno vpliva na državljanski standard delavstva v državi. Po statistiki socialnega zavarovanja imamo 86.580 delavcev (to so vajenci), ki ne zaslužijo niti 8 Din povprečne dnevne mezde in z zaslužkom do Din 20 jih imamo 243.872 od vseh 651.649 zavarovancev.

Minimalna mezda je po naredbi določena na Din 2 na uro, to je, za osemurno delo na dan Din 16. Na podlagi te osnovne minimalne mezde, ki lahko variira do 25 odst. nižje ali sploh višje, kakor pač določijo bani za svoja področja po zaslišanju pristojnih delavskih in delodajalskih organizacij in po socialnih in gospodarskih razmerah.

Mezde nekvalificiranih delavcev izpod 18 let starosti ne smejo znašati manj kakor 75 odst. določene gorjenje minimalne mezde.

Delavstvo sme sklepati ugodnejše kolektivne ali individualne mezdne pogodbe. Formalno zagovarja naredba za enako delo enako plačo ter ne razlikuje moškega in ženskega dela. Akordno delo dopušča naredba le v primerih nujne potrebe.

Uvedene minimalne mezde veljajo vsaj šest mesecev ali dokler niso izpremenjene. V veljavo stopijo 60 dni po razglasitvi.

Stavke in izprtja

po novi naredbi vobče niso prepovedane, razen v državnih, banovinskih in občinskih podjetjih. Za te

obrate je arbitraža obvezna, to je, podvreči se morajo razsodbi v sporu, dočim je v privatnih podjetjih arbitraža ali razsodba fakultativna, to je, veljavna na podlagi sporazuma med strankama, da priznata razsodišče.

V arbitražni odbor ali razsodišče voli vsaka stranka najmanj po dva zastopnika. Predsednika pa imenuje ban. Proti razsodbam arbitražnega odbora pritožba ni dopustna.

Obvezno pa je posredovanje, preden pride do stavke ali izprtja,

ki ga morata zahtevati sporni stranki pri oblasti prve stopnje. Tem posredovanjem predseduje banksi uradnik. Poleg predsednika posredujejo po dva zastopnika delavcev in delodajalcev. Postopek v tem primeru je nujen in usten. Sporazum, ki se v tem primeru sklene, je veljaven za dobo, ki se sklene, sicer pa najmanj šest mesecev. Po poteku veljavnosti sme vsaka stranka odpovedati dogovor na mesec dni. Če se pa spravi postopek ponesreči, ugotovi posredovalni odbor z zapisnikom, da je postopek končan. Med obveznim po-

sredovanjem pa je stavka ali izprtje prepovedano.

Sklepanje kolektivnih pogodb ni obvezno in je v naredbi določen način postopka.

Če ni svobodnih strokovnih organizacij, lahko sklepajo kolektivne pogodbe tudi prisilne organizacije delodajalcev (zadruge, komore, zbornice). Kolektivna pogodba se na zahtevo lahko razširi na vso stroko v banovini, če jo prizna več kot polovica podjetij stroke, ki zaposlujejo vsaj polovico delavstva. Če zahteva več kot polovica podjetij in delavstva ene stroke v banovini sklenitev kolektivne pogodbe, pokliče ban stranko, da v določenem času sklene pogodbo. Če v tem roku pogodbe ne sklene, določi ban ključ za delavske mezde.

To so vidne načelne smernice nove naredbe, po kateri naj bi znašala minimalna mezda za osemurno delo dnevno za delavsko rodbino 416 do 624 Din mesečno.

Swobodne delavske strokovne organizacije pa morajo storiti ostalo, da se dvigne življenjski standard.

Ali je z uredbo urejena tudi odškodnina za vajence?

Po § 210 o. z. ima vajenec po preteku enoletne učne dobe pravico do odškodnine za svoje delo v višini, ki jo določi minister za socialno politiko v zvezi z ministrom za trgovino. Uredba o vajencih je sicer že izšla, vendar v njej ni določbe o višini odškodnine (odplate) za vajence. Ker pa bo nova uredba o minimalnih mezdah vsebovala splošno določilo, da mezda nekvalificiranih pomožnih delavcev, starih manj kot 18 let, ne sme biti nižja kot 75 odst. minimalne

mezde, ki jo prejema nad 18 let stari nekvalificirani delavci, po obrtnem zakonu pa spadajo tudi vajenci pod pomožno osebo, bi se na podlagi tega lahko sklepalo, da je s to uredbo tudi urejeno vprašanje minimalne odškodnine (odplate) vajencev po enem letu učenja.

Ko bo uredba objavljena, bomo videli, ali so z njo tudi vajenci dobili priznano to, kar jim po zakonu gre ali ne.

45 milijard znašajo naši državni dolgovi

Vsak državljan je obremenjen s 3800 Din državnega dolga.

Leta 1932. so znašali po zasebni cenitvi naši zunanji dolgovi nad 32 milijard, notranji pa nad 6 milijard. Danes pa znašajo naši zunanji dolgovi 45 milijard, notranji pa skoraj 8 milijard. Vsi državni dolgovi torej okoli 53 milijard dinarjev ali na vsakega državljana okoli 3800 Din.

netni molk je presekala dr. Mohorič, ki je po poročilu beograjske »Politike« najprej ovrgel francosko tezo o kolektivnem miru, ko je dejal:

»Mednarodne konvencije za kolektivno varnost so se pokazale v konkretnih sporih kot neučinkovite«.

iz česar je izvajal gospod poslanec zaključek, ki nasprotuje vsej naši zunanji politiki, ki nas veže z našimi prijatelji. Rekel je, da nam razmere narekujejo politiko »Uzdaj se use i u svoje kljuse« ali z drugimi besedami: pustimo Francijo, Čehoslovaško, Malo antanto, Balkanski sporazum in Zvezo narodov, pa zajahajmo lepo svoje kljuse, kakor ga je svoj čas plemeniti vitez Don Kihot. Da bi bil njegov govor popolnoma jase in razumljiv vsem, je g. Mohorič še izjavil:

Avstrijski socialisti in tretja obletnica februarjske revolucije

Avstrijski revolucionarni socialisti so priredili dne 11. februarja velike manifestacije in demonstracije s pohodi in letaki. Po vseh dunajskih okrajih so 11. februarja zvečer razdelili ogromne množine letakov z napisom »K 12. februarju. Ne pozabimo. Tukaj smo!« Samo v Meidlingu so razdelili 400.000 letakov. Po okrajih so napravili sredi ceste ogenj, ki so ga gasilci gasili. Že 31.

januarja so delavci odšli v Dunajski gozd po raznih potih po deset in deset skupaj ter so tam delili letake med smučarje. Polcija je od vsej ogromni akciji aretirala le deset oseb.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

»V Franciji naši prijatelji niso več na vladi. V Mali antanti predstavljamo pasivni del, isto velja za Balkanski sporazum.«

V tej izjavi je nejasno samo to, ko ga smatra g. Mohorič za našega prijatelja. Ali je naš prijatelj Laval, ali so naši prijatelji tisti francoski delničarji, ki res na kolonialni način izrabljajo naše delavstvo v Boru in drugih rudnikih in spravljajo mastne, izredne dobičke v inozemstvo. Zdi se, da smatra g. tajnik TOI prav te kapitaliste za »naše prijatelje«, ker baš ti eksploatatorji nimajo več besede v ljudski vladi Bluma, tistega Bluma, ki je ob marsejski tragediji prvi dvignil glas Francije za Jugoslavijo. Mi razumemo sicer g. Mohoriča kot trgovskega človeka, ki gleda s kramarskega stališča tudi na politiko in bi kot poslovni človek rajši

gledal na krmilu Francije tistih dvesto bogatih familij kakor pa predstavnik francoskega ljudstva. Zato mu je nerodno, da veliki francoski narod predstavlja danes resnična narodna vlada.

V zvezi s tem opozarjamo še na eno značilno dejstvo, da del takozvanega vodilnega dnevnega časopisa prinaša že dalj časa iz Francije in celo Čehoslovaške samo slabe vesti, dočim vse dobro zamolčuje, ve pa vedno povedati samo dobre stvari iz držav, kjer ne vlada demokracija. Mi se ne smemo dati izigrati po teh dvomljivih prijateljih, ker naša svoboda je zagotovljena le v kolektivni varnosti in trdni zvezi s starimi preizkušenimi prijatelji.

Zato kličemo: Živela Francija! — ker ta klic pomeni tudi: živela Jugoslavija!

Težišče bojov pred Madridom

Obupni napor nacionalističnih generalov

V zadnjih tednih je prejel general Franco ogromne pošiljke orožja in municije iz Italije in Nemčije, razen tega pa so prišli tudi novi tisoči italijanskih in nemških vojakov, vsled česar je lahko pričel ofenzivo pri Malagi in pred Madridom.

O Malagi pravi francoski podpolkovnik Dumont, da bi bilo blazno, ako bi se bilo republikansko armadno vodstvo odločilo, da jo brani.

Boji za Malago s tem niso zaključeni, ker so vladine čete še vedno v stanju, da ponovno zavzamejo mesto z uspešno ofenzivo severno od Malage, pri Cordobi. Ako bi se vladinim četam posrečil predor pri Cordobi, bi moral Franco Malago

izprazniti brez strela. Strategično, vojaško vzeto, je posest Malage brez pomena.

O položaju pred Madridom pravi isti vojaški strokovnjak, da bi iz Francovih poizkusov, obkoliti Madrid, mogli sklepati, da se mu je šele sedaj posrečilo zbrati dovolj številno in tehnično opremljeno vojsko, da lahko tvega obleganje glavnega mesta. Vendar pa to ni popolnoma gotovo. Krajevni uspehi, ki jih zaznamujejo nacisti na jugu Madrida, so najbrž posledica premoči nacistov samo na posameznih točkah fronte. Žrtve, ki so jih že doslej zahtevali boji na posameznih odsekih fronte, niso v nobenem razmerju z vojaško

vrednostjo zavojevanega ozemlja. Ako se nacistom ne posreči, da dosežejo odločitve večjega obsega, bo v par tednih njihova borbenost izčrpana. V tem slučaju bodo ne samo izgubljene vse nove postojanke, ki so si jih priborili z ogromnimi žrtvami, ampak se bo morala Francova armada na celi črti pričeti umikati. V naslednjih 14 dneh se bo izkazalo ali niso bile vse dosedanje Francove zmage samo Pyrhove zmage.

Boji za obvladanje cestnih in železniških zvez med Madridom in Valencijo predstavljajo poskus generala Franca, odrezati branilcem Madrida dovoz hrane in streliva. Na to karto stavi sedaj general Franco.

Tretja obletnica „nove Avstrije“

K februarjskim bojem za svobodo 1934

Dne 12. februarja 1934 so počile v Lincu prve puške, ki so bile uvod v krvavi teden avstrijske februarjske vstaje. Avstrijski socialnodemokratski ščund pravzaprav ni napravil vstaje. To je bila le borba, bitka v obrambo proti naklepom reakcije, da odpravi pravice naroda in socialopolitične pridobitve delavskega gibanja. Ves svet je postal pozoren, ko se je pričela bitka za demokracijo v Avstriji in na rdečem Dunaju. Delavstvo vseh dežel je sočustvovalo z avstrijskim delavstvom. Ščund, velika manjšina med indiferentno množico in močno oboroženo silo reakcije, je podlegel. Dunaj so zavzeli najhujši delavski nasprotniki. Avstrijske demokracije je bilo konec. Vendar velike žrtve, umor Wallischa, Weissla, Münichreiterja in drugih niso bile zaman.

Za Avstrijo je bil 12. februar 1934 strahovito nesrečen dan. Tudi zmagovalci so nekaj mesecev izgubili voditelja reakcije, kanclerja dr. Dollfusa, ki so ga ustrelili nemški nacisti. In krivci sami iz desničarskih vrst so morali priznati, da je bila borba delavstva pravična. Nedvomno pa pride čas, ko bo spomin žrtev triumfiral nad zavrznostjo, ki je v tej borbi zmagala.

Predaleč bi nas vedlo, če bi hoteli tu razpravljati o avstrijski diktaturi in revizionizmu, o gospodarski politiki, o »zenačenju« stanov po nemškem vzoru, o uvedbi vojaške dolžnosti, o razpustu hajmvera, o socialni politiki v Avstriji. Vemo pa tudi, da diktator Šušnik plava med Berlinom, ne da bi vedel kaj se bo z Avstrijo zgodilo.

Mnogo bolj nas zanima, kaj je s socialističnim delavstvom v Avstriji, ki je imelo pred to katastrofo lepe politične, strokovne, kulturne in gospodarske organizacije. O tem poroča socialnodemokratska »Arbei-

Banovinske doklade v podeželju za 35 odstotkov povišane

Proračun dravske banovine večji radi izdatkov za šolstvo

Proračun, ki ga predlaga banovinska uprava banovinskemu svetu, znaša za l. 1937-38, je za okroglo 119 milijonov dinarjev, to je za 23 milijonov dinarjev večji kakor lani.

Dohodki se bodo stekali iz 50 odst. splošne doklade, 5 odst. cestne doklade, 5 odst. zdravstvene doklade in 35 odst. šolske doklade v skupnem znesku 60.365.000 Din.

Nadalje ima banovina delež na davku za poslovni promet (Din 13 milijonov), banovinska trošarina na alkoholne tekočine (Din 14.000.000), na umetne brezalkoholne pijače in ogljikovo kislino (Din 150.000), na mineralne vode (Din 800.000), na kvas (Din 2.100.000), na bencin (Din 3.500.000), na električno energijo (Din 1.350.000), občinske banovinske trošarine (Din 4.500.000), na pnev-

matiko (Din 1.350.000), skupaj Din 27.750.000.

Nadaljnje dohodke donajajo plesne prireditve in podaljšanja policijske ure, doklade na vstopnice, lovske karte, lovišča in ribolovi, šoferske legitimacije, prenos nepremičnin, doklade k prenosni taksi in dopolnilni prenosni taksi, banovinska administrativna taksa in doklada k državnim taksam itd., skupaj Din 15 milijonov 650.000 ter še nekaj manjših taks v znesku Din 1.425.000.

Skupni dohodki kakor izdatki znašajo Din 119.990.000.

Banska uprava utemeljuje zvišanje proračuna z novo naredbo o vzdrževanju šol. Ostanek višjega proračuna preko te potrebe v znesku Din 6.106.576 se razdeli sorazmerno na vse oddelke banovinskega proračuna.

Uvedite naturalne prispevke za bednostni fond

Bednostni fond plačujejo delavci in delodajalci. Radi tega je opravljena zahteva, da bi se morala sredstva tega fonda vporabljal izključno le za pomoč in zaposlitev industrijskega delavstva. Pa ni tako. Fond se vporablja pretežno za delo v podeželju. V svojem poročilu o tem fondu ob priliki zasedanja banovinskega sveta je rekel ban dr. Natlačen, da se morajo iz tega fonda podpirati javna dela na deželi, čeprav se sredstva stekajo iz industrijskih centrov in da to tudi v bodoče ne bo moglo biti drugače.

Nimamo nič proti temu, ako iz

tega fonda dobiva tudi podeželje, treba je samo, da v ta fond podeželje tudi prispeva. O tem smo že enkrat pisali in ponavljamo danes: Ako se zdi banskemu svetu, da je nemoogoče sredstva tega fonda rezervirati za tiste, katerim je po značaju svojih dohodkov namenjen in misli, da denarna obremenitev podeželja ni več mogoča, potem naj se sklene

naturalna obremenitev

vsaj vseh večjih posestnikov, v razmerju, ki bo odgovarjalo koristim, katere ima podeželje od del, ki se izvršujejo na račun tega fonda.

ter-Zeitung», ki pove med drugim:

Krvavi boji in žrtve mnogih mladih junakov, ki so padli v bojih, žrtve na večalah in drugi mučeniki iz te dobe trinoškega diktatorstva, je za avstrijsko delavstvo velik moralni kapital. Očvrstila je njihovo

Avstrija je danes sicer pod pritiskom Rima in Berlina. Če bi tega ne bilo, bi že danes morala kloniti delavskemu vplivu. Avstrijsko delavstvo pa upa na svojo osvoboditev in vztraja načelno in organizatorično v nadaljevanju boja za osvoboditev.

Tone Maček:

Srečka Svetega Vincencija

Roženkranc naenkrat ni vedel, kaj naj počne, kam naj se dene. Bilo mu je, kakor da je vrzel dolgotrajno težko bolezen raz sebe. Vendar tega nekako ni mogel biti prav vesel. Nekje na dnu srca se je vzbudil črvček nezadovoljnosti s samim seboj, ki ga je vedno bolj občutno grizel in mu ni dal pokoja. »Kaj pa če se varam?« To vprašanje je vedno bolj sililo na dan, a ni imel poguma, da mu pogleda naravnost v obraz, ali da si ga sam zastavi v vsej konkretni obliki in z vsemi posledicami. Vedno in vedno ga je znova potlačil v svojo notranjost in mu ni dal, da bi moglo razviti svoje opustošenje.

Šel je domov, a v soparnem podstrešju ni vzdržal. Preoblekel se je v vsakdanjo obleko in je potem do kosila brez prestanka hodil po ulicah. Po kosilu se je vlegel. Gospodinji se je čudno zdelo:

»Ali ne greste v službo?«

»Ne, sem se javil bolnega.«

»Naj pokličemo zdravnika?«

»Ni treba, bo že minilo.«

A zaspati ni mogel. Tisti črv je zopet pričel huje gristi. Oh, da bi že skoraj minil ta dan. Da bom na gotovem. Potem bodo videli, kaj je Roženkranc. Če bo šlo po pravem, bom že jutri vedel, pri čem sem.

Proti večeru se je spet odpravil na sprehod. Nameraval je obiskati svojo Barbko, a je to namero spotoma opustil. Ni bil razpoložen. Ne mogel bi ji gledati v obraz in snovati svojih načrtov. Napotil se je po drevoredu proti gričevju in tam pod vinogradi je ob svoji parceli zopet meril z očmi in računal.

Naslednja noč se mu je zdela strašno dolga. Spal je malo. Imel je težke sanje, ki se jih pa ni več spominjal. Komaj je čakal, da je odbila ura osem. Takorekoč tekkel je h Goldsteinu.

»Že imate kake podatke o žrebanju?«

»O Vincencijevi loteriji? Ne nič še ne. V najboljšem slučaju morda popoldne.«

Zopet je taval Roženkranc sem in tja in ubijal dan, o katerem ni vedel kam bi z njim. Popoldne je bil zopet pri Goldsteinu. Ni še bilo nič. Oh, da bi že vsaj to skoraj minilo. Da bi človek vedel, pri čem je. Te negotovosti bi ne prenesel več dolgo. Znorel bi.

Šele naslednji dan mu je gospod Goldstein predložil izvod beograjske »Politike«, v katerem so bili objavljeni rezultati žrebanja. S tresočima rokama ga je Roženkranc vzel in stopil z njim k oknu, da bi bolje videl. Vzel je iz listnice svojo srečko, da se še enkrat natančno prepriča o njeni številki, čeprav jo je že davno vedel na pamet. Preletel je hitro tisočinke in desetstisočinke in se ustavil šele pri dvestotisočih, ki jih je skrbno zasledoval.

»Dvestodesettisoč, dvestodvanajsttisoč, oh, oh, tukaj, ni li to? da, dvestopetnajsttisoč in, in, vidim prav? Se ne motim? Ne! Tukaj stoji razločno tiskano 215.291.«

Pogledal je še enkrat v list in zopet na srečko. Nobenega dvoma ni bilo, številki se vjemata. Da se še

Doma in po svetu

Izstopil iz JNS je senator dr. Ploj. »Jutro« mu očita, da je samo po za-slugi stranke postal senator in da naj sedaj, ko je izstopil, odloži tudi mandat kot podpredsednik senata, za kateraga je bil izvoljen po milosti stranke.

Za člana banovinskega sveta v Ljubljani je bil imenovan tajnik industrijske zveze dr. Adolf Golia. — Banovinski svet se je v ponedeljek sestal k proračunskemu zasedanju.

Vandervelde zopet član izvršnega odbora socialistične delavske internacionale. Z vstopom v belgijsko vlado je Vandervelde odložil predsedstvo eksekutive socialistične delavske internacionale. Ko je izstopil iz vlade, ga je belgijska stranka zopet delegirala v izvršni odbor.

Madžarski paradiž. Madžarski pisatelj Mihael Babič piše v reviji »Nyugat« o obupnih razmerah madžarskega kmečkega prebivalstva, ki obstoja do ene tretjine vsega madžarskega naroda v državi iz hlapcev in dninarjev. To so dobesedno tlačani. Žive pa v mnogo slabših razmerah kakor ob času tlačanstva. Teda so tlačani imeli svoje zemljišče, gotove pravice, svobodo gibanja, lahko so se uprli ali zbežali. Današnji prebivalci ravnine nimajo niti pedi zemlje in so izročeni na milost in nemilost svojih gospodarjev. — To je vsekakor idealna država za naše »Slovenčarje«.

12 delavcev mora vzdrževati enega uradnika. V začetku januarja 1935 je bilo pri gradnji avtomobilskih cest zaposlenih 80.294 delavcev, v gradbenih pisarnah pa 4.260 nacijev uradnikov; torej en uradnik na 19 delavcev. V oktobru 1936 je znašalo število zaposlenih delavcev 96.623, število uradništva pa 7.894, torej en uradnik na 12 delavcev. (Po »Kölnische Zeitung«.)

Nad 25 let stari moški na Grškem se morajo poročiti, ker bodo sicer visoko obdavčeni, seveda, če imajo kaj premoženja ali zaslužka. »Slovenec«, ki tudi o tem poroča, je pozabil dostaviti, da bo veljal ta zakon tudi za duhovnike. Mi pa smo mnemnja, da bi morala država, namesto s paragrafi in davki siliti državljane v zakon, ustvariti take življenjske pogoje, da bodo ljudje v stanju sklepati zakonske zveze. Korporacijski (stanovski) fašizem se na to ne ozira, ampak sili ljudi k sklepanju zakonov, da potem lahko vrže »pre-skrbljeno« ženo iz službe na cesto. Poročeni mož mora, zlasti, ako je kaj prirastka, plačevati še vse višji »davek« in to od vsake glave svoje družine, kot pa je samski davek. Predno je stopil v zakon je sam težko živel, ko pa se poroči, pa dva še težje izhajata.

Opozorilo davkoplačevalcem! Dne 15. februarja poteče skrajni rok za plačilo v I. četrtletju 1937 v plačilo dospele zgradarine, pridobnine, pavšalnega davka na poslovi promet in luksuz, rentnine, družbenega davka in vojnice s pripadki.

bolj prepriča, je pokazal časopis gospodu Goldsteinu:

»Kaka številka je tole? Dajte mi jo, prosim, na glas prečitati.«

Gospod Goldstein je zlogoval: dvestoinpetnajsttisoč, dvestodevetdesetinena.

»In ta številka tukaj?« pomolil mu je srečko pod nos.

»Je ravno ista. Srečo ste imeli, čestitam vam. Številka je debelo tiskana. V oklepaju stoji — glavni dobitek.«

Gospod Roženkranc je bil kakor iz sebe. Na vsem lepem je začel gospoda Goldsteina objemati. Ta ga je skušal pomiriti:

»Ni dvoma, da je vse tako, kakor stoji v listu, vendar bo dobro, da se o tem popolnoma prepričamo. Stavil vam bom brzojavko na loterijski odbor v Beograd s prošnjo, da nam brzojavno potrdi, da je navedena številka v listu pravilna. Ko prejmete to potrdilo, vam dam na vaš dobitok toliko predujma, kolikor ga boste hoteli imeti.«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Shod, ki se je vršil pretečeni petek v »Delavskem domu«, je bil izredno velik, kljub temu, da je bilo delavstvo obveščeno, da so volitve zaupnikov II. skupine preložene. Delavstvo je na shodu dalo tudi duška proti onim, ki lazijo okrog in prosjačijo za preložitve volitev, revščine po revirjih, lačnih in raztrganih rudarskih otrok pa ne vidijo in ne intervenirajo, da bi se odpravila.

Namesto venca za umrlim članom Zveze rudarjev Jugoslavije, s. Judecom, je organizacija podelila Din 50 ženi umrlega sodelavca.

Zagorje ob Savi

Brihtnost krščanskih socialistov. Na obratu Apnenice TPD so bili izvoljeni 4 zaupniki; med temi dva krščanska socialisti, 1 socialist in 1 nacionalist. Pri konstituiranju sta krščanska socialisti prostovoljno predlagala, da izvršilne funkcije prevzmeta slednja dva zaupnika. To bi bilo v redu. V redu pa ni, da sedaj cerkveni krščanski socialisti proti temu (vsaj na videz) protestirajo. Menda jim ni prav, da se je ravno sedaj pred volitvami odkrilo, kako se naši krščanski socialisti skrivajo za hrbet drugih. Mi pa jim pravimo: nič se ne jezite, saj imate dva zaupnika. Polje za delo na tem obratu je široko. Samo zamere pri gospodih se ni treba bati, če se gre za delavski interes!

Klerikalni ljudje v koloniji so postali strašno objestni in vedno bolj izživajo. Za danes naj zadostuje, ako jim rečemo, da vse mine in da bo tudi to. Takrat jih bo pa sram!

Libože

Za kompromis za volitve v Bratovsko skladnico so dne 14. t. m. prišli moleovat k liboškim rudarjem trije krščanski socialisti iz Hudejame. Liboški rudarji so pa vsak razgovor o tem odklonili. Z organizacijo, čije najvidnejši pripadniki intrigirajo proti samoupravi institucije delavskih zaupnikov, nočemo rudarji nobenih stikov več.

Tržič

Za pagane. Ob nedeljah se pred cerkvijo pobirajo darovi »za rešitev paganov«. Čemu? Saj je vendar rešena zadnja domovina zamorčkov v »Etiopiji«. Ali bi ne bilo boljše, ko bi podpirali domače ubožce, da ne bodo lačni, raztrgani in premraženi tavali ob petkih od hiše do hiše in prosjačili kruha?

Kranj

Gospodje, delavci niso brezpravna rajal Ob priliki jutranjega pozivanja stavbniških delavcev v »Jugobruni« je palir pridržal one, ki so med tekstilno stavko stakali (delovodja zunanega obrata jim je sam ukazal, naj delo ustavijo) in jim nato sporočil, da dobijo knjižice, v katerih bo s štampiljko odtisnjeno: »Stavkujoče«. Znano je tudi, da so bile nekaterim delavcem že izdane knjižice z vnešeno oznako »stavka«. Stavbniški delavci v »Jugobruni« so po stavki zaposleni pod firmo g. Bidovca. Palir je brat podjetnika. Ko je bilo delavcem sporočeno, kako se jih namerava zaznamovati z vpisom v delavsko knjižico, so sporočili palirju, da takih knjižic ne bodo sprejemali. Palir je menda nato iskal informacij pri nekem kranjskem advokatu. Ta mu je povedal, da takšne oznake v knjižici niso dovoljene, lahko pa, da se v knjižici navede, da se med stavko ni delalo. Delavci si bodo za vsak nedovoljen vpis v delavski knjižici znali dobiti zadoščenje. G. palirju tudi svetujemo, da nikar ne izprašuje delavcev zakaj so šli v stavko itd. Za enkrat smatramo to samo kot vljuden, toda resen opomin.

V ogledalu

Pred 50 leti obljubljen vodovod. Letošnja suha zima je izpraznila luže in mlakuže v Suhi Krajini. »Slovenec« je prinesel obupne tožbe ondotnega prebivalstva o pomanjkanju vode. Za zaključek pa je postavil, da Suha Krajina čaka že 50 let na izpolnitev obljube, da se bo zgradil prepotrben vodovod. Sedaj pa res ne vemo ali se »Slovenec« norčuje iz samega sebe ali iz drugih. L. 1935. je ponovil 48 let staro obljubo, da se bo pričelo z zgradbo vodovoda v Suhi Krajini. Da bo bolj držalo, je dodal posnetke gradbenih projektov. Človek ima vtis, kakor da je načrt neposredno pred uredništvijo. Toda ostalo je pri obljubi in načrtu kot marsikaj, kar se govori in piše o javnih delih.

V ogledalu Zebeli na glavo. V št. 20 »Slovenca« z dne 26. januarja t. l. citamo v članku »Postritev kulturnega boja v Nemčiji«, tudi tale odstavek: »Istovčasno pa je vzbudilo pozornost snovanje posebnih mladinskih krožkov, ki imajo po boljševškem vzorcu nalogo, da svojim voditeljem ovajajo vse, kar bi »sumljivo« videli ali slišali pri verouku... Koliko je tovrsten »dokazilni material« tudi objektivno vreden, more vsakdo, ki ima kaj pravnega čuta, sam presoditi. Kot preteza pa seveda mora služiti, da se postopa...« Upamo, da bo »Slovenec« z enakomernostjo nastopil proti sličnim izrodkom tudi pri nas, ne glede na to, ako bi utegnili biti prizadeti kakšni njegovi pri-
staši.

Ljubljana

Mestna občina zaposluje brezposelne

Tako čitamo v mastnih črkah »Slovenca« in »Slovenskem domu«. Oba lista tekmujeta v hvalisanju sedanje občinske uprave. Človek, ki ni o stvari podučen, bi mislil, da je temu res tako in bi nas ljubljanske brezposelne v resnici zavidal.

Skozi dva tedna sem hodil dnevno na mestni socialni urad prosit za delo. Po 14 dneh sem dobil delo na mestni pristavi. Naravno je, da sem bil zelo srečen, ker sem si domisljal, da bom vsaj za nekaj dni rešen gladovanja.

V torek, dne 9. febr. 1937 sem ob 9. uri zjutraj nastopil delo. Delal sem prvi dan 3

Krajevna medstrokovna organizacija v Ljubljani. Krajevni medstrokovni odbor v Ljubljani je sklical 31. januarja 1937 svojo letno konferenco, ki jo je vodil tč. predsednik s. Margetič. Konferenca je sprejela poročila na znanje. Na konferenci se je zlasti povdarjala potreba po predavanjih. Predlog za uvedbo podružničnih prispevkov za upravne stroške odbora je bil odklonjen in sprejet predlog, da se stališče odbora še enkrat pojasni podružnicam ter v dveh ali treh mesecih skliče nova konferenca. Ki naj o predlogu definitivno sklepa. Izvoljen je bil nov odbor, ki se je konstituiral na seji dne 3. in 10. februarja naslednje: Ivan Mlinar, predsednik; Ivan Tome, tajnik; Dovče Angela blagajničarka; Kumar, podpredsednik; Gubenšek Lovro, Maleš Ivan, Pregl Ivan, Brenčič Jože, Banovec Viktor in Novak Andrej. Kovinarji in strojniki ter kurjači šele nominirajo svoje zastopnike. V nadzorstvo so izvoljeni: Ajdišek Mici, predsednica in Ganziti Rudolf ter Doma

Maribor

V Hutterjevi tekstilni tovarni se bodo vršile ponovne volitve zaupnikov. »Slovenec« pri tej priliki ugotavlja, da so rdeči vršili nedovoljene manipulacije z glasovnicami, kar da je dalo povod banski upravi, da je razveljavila volitve. Nepoučen človek, ki čita to vest v tem po svoji resnicoljubnosti splošno znanem katoliškem listu, mora dobiti vtis, da so rdeči na debelo sleparili. V resnici pa se ni zgodilo nič takega. Predsednik volilnega odbora je, ker je bilo oddanih veliko neveljavnih glasov, dal duška svoji nejevolji in je par neveljavnih glasovnic vrzel ob tla, namesto, da bi jih priključil ostalim. Vsega skupaj gre za pet glasovnic. Toda tudi teh ni vseh odvrgel »rdeči« predsednik. Eno glasovnico so našli v bližini stola, kjer je sedel predstavnik belih. Da se ni zgodilo kaj napačnega, sledi tudi iz tega, da so vsi člani volilnega odbora volilni zapisnik podpisali in šele potem so »beli« smatrali za potrebno, da se pritožijo. Volitve v soboto, dne 20. t. m. bodo dokazale, da rdeči ne samo niso goljufali, ampak da jim tudi ni treba goljufati, vse ostalo pa lahko služi delavstvu po drugod v poduk, da bodo prav spoznali značaj svojih »belih« tovarišev.

»O postanku sveta« bo predaval v sredo, dne 17. t. m. v dvorani »Delavske zbornice« prof. dr. Detela. Predavanje priredi »Vzajemnost«. Sodrugi in sodružice, pridite k temu znanstvenemu predavanju v čim večjem številu!

Za račjo sester na Kitajsko. Po mestu hodi od hiše do hiše z nabiralno knjižico neka sestra z dežele, ki nabira prispevke za potne stroške nekih 4 usmiljenih sester, ki so baje odpotovale na Kitajsko in je stalo to ogromno denarja. Ljudje se nad tem beračajem upravičeno razburjajo, ko prihajajo istočasno v množicah dan na dan naši ljudje, že mesece in mesece brezposelni, ki bi bili srečni, če bi imeli nad seboj skromno streho in vsakdanji kruh. Kako bi morali v takih razmerah, ko vsakdanji kruh manjka, nabirati prispevke za potne stroške nekaj usmiljenih sester?

Nočna služba lekarn. Do vključno 19. t. m. imata nočna službo lekarni Maver, Gosposka ulica in Vaupot.

Mariborsko gledališče

Petnajstletnica višjega režiserja Joška Koviča. Pred kratkim je obhajal petnajstletnico svojega gledališkega delovanja Joško Kovič, ki nam je v tem času zrežiral celo vrsto predstav, od katerih so bile zlasti režije modernih satiričnih dram prave umetnine. V podajanju satir je Kovič mojster. Živo so nam v spominu njegove režije: Golubovih satir »Od zore do mraka« ter »Grotoske sedanjosti«, Cankarjevih »Hlapcev«, Haškovega »Švejka« itd. Kot igralec

Senovo pri Rajhenburgu

Kakor po vseh rudnikih, tako se bodo tudi pri nas vršile volitve delegatov za krajevno skupščino Bratovske skladnice, dne 28. febr. t. l. Za 10 delegatov — kolikor jih pride v poštev pri nas — se zelo puli novo pečena ZZZ. Že 14 dni hodijo od delavca do delavca, da bi dobili zadostno število podpisov, pa do sedaj še brez uspeha, ker je pri nas 1/3 delavcev organiziranih v ZRJ. Ker niso mogli dobiti dovolj podpisov, so poslali svojega »zastopnika« k nam, da bi

VSE NAROČNIKE, ki so z naročnino v zaostanku, sodružno prosimo, da nemudoma poravnajo naročnino, ker jim bo v nasprotnem slučaju uprava prisiljena ustaviti nadaljnje pošiljanje »Delavske Politike«. S tem, da nekateri naročniki ne poravnajo na-

ure, naslednji dan pa 4 ure. Torej skupaj zaposlen 7 ur s plačo po Din 3.— na uro, kar znaša skupno Din 21.—. S tem pa je bilo tudi konec moje zaposlitve, ker je zmanjkalo dela.

Zopet sem hodil na socialnopolitični urad, da bi dobil kakšno drugo zaposlitev, kjer sem pa zvedel, da nimam pravice do zaposlitve, ker nisem v občino pristojen, dasiravno že bivar v občini celih 10 let in poleg tega niti nisem oženjen.

Daleč smo že, ako gre v glavnem samo za to, da se brezposelnega za danes odpravi. Kaj bo pa jutri?

Emil. Novemu odboru želimo v delovanju najboljši uspeh.

Novo mrtvašnico zgrade v Ljubljani, kakor je sklenil občinski svet, pred pokopališčem Sv. Križa. Mrtvašnica bo podobna vrtu, obzidana, s 17 lopami za mrlične in potrebni prostori. Načrt je izdelal arhitekt Plečnik. Veljala bo okoli 2 milijona dinarjev. S tem bo prenehala v Ljubljani polaganje mrličev na oder doma.

Planinska in izletniška zadruga »Prijatelji prirode« r. z. z. o. z. sklicuje svoj redni letni občni zbor za dne 11. marca 1937 ob 8. uri zvečer v prostorih Strokovne komisije v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22a, I. nadstropje, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila načelstva in nadzorstva in sklepanje o letnem računskem zaključku; 2. volitev novega načelstva in nadzorstva; 3. razne zadržne zadeve. Vse zadržarje vabimo, da se občnega zbora zanesljivo in točno udeležijo. — Načelstvo.

se je zlasti odlikoval v dram »Živijo tatovi.« — e—

Ponovitev dramske predstave

Diletanti »Vzajemnosti« bodo ponavljali »Ameriško tatvino« v nedeljo, dne 21. t. m. s pričetkom ob 4. uri pop. v dvorani Delavske zbornice. Sodrugi in sodružice, ki zadnjič niste imeli prilike videti vpriporitve, pridite!

Lavantska škofija bo zidala za 5 milijonov Din. Knezoškofijski ordinat lavantske škofije razpisuje zidarska, tesarska, krovna in kleparska dela za zgradbo novega bogoslovne učilišča v Mariboru. Za enkrat so razpisana ta dela za okrog 5 milijonov Din in je ponudbe predložiti ordinarijatu do 15. marca. — e—

Kako pridem do premoženja — do blagostanja — do lastnega doma?

To vprašanje vsakočr, kdor misli na svojo in na bodočnost svoje družine, večkrat zaposluje. Kakor vsak napredek, tako je tudi pot materialnega blagostanja pot resnega dela, vztrajnosti in premišljenosti. Propaganda štednje, ki jo nahajamo v zadnjih časih prav pogosto v javnem življenju, ni nikaka samo lepa beseda. Nasvet k štednji je eden najboljših nasvetov, ki ga zamo-

remo dati vsakomur.

Da pokažemo, kake ugodnosti in naravnost neverjetne ševilke nam daje vztrajna štednja, navajamo nekaj primerov, kako posluje Mestna hranilnica Maribor v svojem vložnem oddelku. — Če začnejo starši ob rojstvu otroka vlagati vsak mesec v Mestno hranilnico mariborsko Din 100 (ensto) in se dogovorijo za 5% obrestovanje, dobi otrok, ko dopolni 21. leto starosti, iz Mestne hranilnice znesek Din 44.023.98. Ko dobi 21letni mladenič ali mladenka službo in prične štediti, tako, da vloži vsak mesec v Mestno hranilnico mariborsko ensto Din in nadaljuje to štednjo do svojega 60. leta, dobi po preteku te dobe iz hranilnice znesek Din 140.622.11.

Kdor pa ima boljše dohodke in zamore vlagati mesečno po Din 500 ter si hoče prihraniti znesek Din 100.000, bo vložil v Mestno hranilnico mariborsko vsak mesec Din 500, bo ob 5% obrestovanju dosegel znesek Din 100.000 v 12. letih 2 mesecih ter 15. dneh štednje.

Ti primeri naj služijo kot zgled, kako je mogoče z vztrajno štednjo priti do blagostanja oziroma do premoženja, ki ga na večer svojega življenja lahko uporablja.

Varčujete in nalagajte svoje prihranke v domače mestni zavod, v

MESTNO HRANILNICO V MARIBORU, ki sprejema hranilne vloge že od Din 10 naprej.

šlj v kompromis z nami. Dobili so odgovor: »Postavite si listo sami, mi smo jo že!«

Marija Brezje

Važno predavanje o socialni zakonodaji, pomenu strok, organizacije in delavskega tiska ter dolžnostih in pravicah zaupnikov se bo vršilo v nedeljo, dne 21. t. m. s pričetkom ob 9. uri v gostilni g. Lešnika pri Mariji v Brezju pri Pobrežju. Predavali bodo ss. Eržen, Jelen in Vidovič. Delavci in delavke, pridite v obilnem številu.

ročnine sproti, tudi ovirajo akcijo, ki jo vodijo poštvalni poverjeniki in zaupniki, da bi naš list čimprej začel izhajati trikrat tedensko. Zavedajmo se svojih dolžnosti do »Delavske Politike«.

Celje

Prva stavka tekstilcev v Celju pri tv. Bergmann in drug

v preteklem letu je bila resen opomin podjetju, da delavstvo ne mara biti brezpravna raja in da bi kdorkoli brez njegovega pristanka določal delavske zaupnike.

Ena glavnih zahtev delavstva pri takratni stavki je bila, da si hoče delavstvo samo izvoliti svoje zaupnike. Pod takšnimi razmerami so nezaželjene delavske zaupnice meseca junija m. l. podale pismeno izjavo, s katero so odložile svoje mandate, njihova mesta pa so prevzele med stavko izvoljene zaupnice.

Po uspelem boju se je delavstvo hotelo oddahnuti, v nadi, da so krivične razmere za vedno odpravljene, a žal bilo je bridko razočarano vsled dobro premišljenega protinapada s strani podjetja. Sporazum, podpisan ob času stavke, je podjetje kršilo že po nekaj mesecih. Odpustilo je delavko, katero je na zahtevo delavstva ščitil sporazum imenoma. Pritisk na delavstvo, ki je organizirano v svobodnih strokovnih organizacijah, je bil vedno občutnejši. Vsako delavko, ki je bila predvidena za bodočo zaupnico, je podjetje enostavno odpustilo. Na ukaz podjetja niso volilni postopek izvrševale prejšnje zaupnice, temveč od podjetja imenovane, baje najdalje zaposlene delavke. Ena zaupnica in ena sodelavka, ki sta vztrajali, da se izvrše svobodne volitve delavskih zaupnikov, sta se znašli na cesti in to celo brez zakonite odpovedi. Odpuščenca zaupnica je bila zaposlena 6 let. Podjetje pa je navedlo kot vzrok, da ne odgovarja določenemu delu, da se je že dejansko borila za pravice delavstva (izven tovarne) in nekoč (v preteklem letu) je baje izrekla žaljivo besedo o g. Kovaršu (inozemcu). Iz navedenih razlogov se je temnim silam posrečilo, da ni bila vložena lista zavednih delavcev SDSJ pri volitvah delavskih zaupnikov.

Ustrahovano delavstvo je začasno podleglo, stanje pa je ostalo isto, kakor pred stavko. Ali se je potem čuditi, če se pojavljajo med letom spontane stavke delavstva? Krivice sličnih stavk torej ni treba iskati po stavki, saj so pred stavko dovolj vidni.

Ker si mora delavstvo iskati pravice pri oblastvih, dasi je v podpisanem sporazumu, obrtnem zakonu in kolektivni pogodbi zaščiteno, bo treba posebno na to podjetje posebno paziti.

Ako se inozemski vodja nikakor ne more prilagoditi naši socialni zakonodaji, bi nič ne škodilo ga zenačiti z odpuščenim delavko-zaupnico, ki je bila do stavke ena najboljših delavk, da jo celo podjetje na njeno željo ni hotelo odpustiti, v mesecu volitev delavskih zaupnikov pa je postala tako slaba, da je morala iti kar brez odpovedi.

Poskrbeli bomo, da se takšnih eksperimentov v bodoče ne bo delalo z našim delavstvom, saj je dokaz (zadnja stavka), da take metode vedejo do nezaželenih uporov, od katerih končno tudi podjetje nima dobička.

Upamo, da bo lastnik podjetja podučil nameščenca, kaj gre in kaj ne gre. Če ne radi ureditve znosnih odnošajev z delavstvom, pa vsaj radi zaščite ugleda tvrdke.

Vemo, da odpuščene delavke ne bodo dobile zadoščenja za storjeno jim krivico, saj je akcija v njih prilog bila brezuspešna. Vest in spoštovanje do delavstva pa nam vелеva, da v bodoče javnost točno informiramo o glavnih krivcih neznosnih razmer, pa bodisi, da bi bila to ravnelni ali mojster. Vse pride na vrsto, predvsem pa razlika med besedami in dejanji. — Svít.

Občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije se bo vršil v nedeljo, dne 21. t. m. dopoldne v prostorih Delavske zbornice. Na občni zbor pride tudi centralni tajnik s. Jakomin Lovro. Pridite vsi! — Družnost!

Umrli je dne 10. t. m. soproga železniskega nameščenca 48 letna Ana Ferdičeva. Zapušča poleg soproga tudi sina Ignaca in hčerko Heleno. Pokojnica je bila izredno blaga žena in srčno dobra mati. Pogreb se je vršil v petek na okoliško pokopališče. Rajniki bodi blag spomin, svojem pa naše iskreno sožalje ob prerani in nenadomestljivi izgubi.

Kamnik

Ko pobiram naročnino za »Delavsko Politiko«, se mi večkrat zgodi, da tega ali onega naročnika, ne dobim doma, vsled česar nastanejo razne nerednosti, nepotrebna pota in zaostajanje z naročnino. Da se omogoči vsakemu naročniku redno plačevanje naročnine, sporočam vsem sodružim in drugim, da se nahajam vsako nedeljo od 9. do 11. ure v »Delavski knjižnici«, kjer ima vsak priliko izpolniti svojo dolžnost. Če bi bil pa eventualno kako nedeljo zadržan, sprejema denar namesto mene tudi knjižničar. Vljudno prosim vse somišljenike, da v redu plačujete naročnino, ker je naš list navezan samo na naročnike. Priporočajte »Del. Politiko« tudi drugim! Čim več nas bo, tem popolnejši bo naš list! V vseh lokalih, kamor zahajate, zahtevajte izrecno našo »Delavsko Politiko«. Kdor je z delavstvom in išče dobička od njega, mora podpirati naše časopise! Prihodnjiki bomo navedli v »Delavski Politiki« imena onih obrtnikov, gostilničarjev, trgovcev in drugih, kateri so naročeni na naše časopise. — Po-
verjenik.

Borovnica

Predavanje je rodilo dober sad. Radi predavanja o socialni zakonodaji, ki se je vršilo v nedeljo, dne 10. januarja v Borovnici, na katerem sta predavala ss. dr. Reisman in Eržen, se nekateri gospodje od nasprotne strani zelo hudojejo, predvsem radi tega, ker se je takoj prijavilo 46 novih naročnikov »Delavske Politike«. Mi dobro vemo, da gotovim gospodom to ni všeč, če delavec naroča svoj časopis in če stopa v razredne strokovne organizacije in s tem spoznava, kakšne pravice mu pripadajo po zakonu. Da, dolgo smo spali, predolgo, toda prebudili smo se vendarle. Pred poldrugim letom smo si ustanovili svojo organizacijo (ZLDJ) in si pričeli izboljševati svoj položaj. V tem času seveda smo imeli še malo uspeha, ker nekateri delavci še dvomijo o tem ali je organizacija potrebna, nekateri se ne zavedajo svojega položaja in ne čutijo potrebe solidarnosti, a nekaj jih pa celo nasprotuje, čeravno smo vsi delavci trpili, ki živimo iz rok v usta. Ker je delavstvo že tako razdvojeno, nikakor ne more organizacija doseči tega, kar si za vedno delavstvo želi. Težek udarec je za organizacijo, ker je bil požrtvovalni s. tajnik odpuščen takoj, ko je organizacija dobila svoj krst v Borovnici, a sredi decembra 1936 je šel še s. predsednik, ki je interveniral radi uveljavljanja § 220 obrtnega zakona. Vemo, da je namen zrušiti našo delavsko skupnost ali zama. Če pade en odbornik na cesto, ga nadomestimo z drugim, če drugi, s tretjim itd. Zavedamo se izreka: Brez žrtev ni zmage! Žrtve padajo, a mi kljub temu vztrajamo in bomo šli svojo započeto pot dalje. Predavanje dne 10. januarja znači za nas zopet velik korak naprej. Takoj smo se odločili, da si postavimo v obratih obratne zaupnike, kateri bodo močna opora strokovni organizaciji. Zaupnike smo si tudi izvolili 30. januarja. S pomočjo obratnih zaupnikov bomo želi uspeh za uspehom in si na podlagi zakonitih določb izboljšali svoj bedni položaj. Predvsem pa moramo delati na to, da bomo slej ko prej spravili vse delavce v organizacijo, ker mesta je v njej za vse. Ne odnehamo pa tudi ne prej, dokler ne bomo spravili v vsako delavsko hišo delavski časopis »Delavsko Politiko«, katera nas bo izobraževala, prinašala novice iz delavskega gibanja širom naše domovine in izven meja. Vemo, da je težko odtrgati od svojega malega zaslužka za časopis Din 10 mesečno ali to je neobhodno potrebno. Samo volje je treba in nekaj cigaret manj, pa bo šlo. Tudi tvoja žena in otroci se bodo vzgajali doma v delavskem duhu in spoznavali delavsko gibanje. Ti sam pa se vsedi v nedeljo popoldne, dokler je še mrz in če moreš, k topli peči in čitaj »Delavsko Politiko«, namesto da bi šel v gostilno. Pa si boš prihranil več kot Din 10 in tako bo priznala tudi tvoja žena, da te je organizacija spravila na pravo pot. Vodilnim funkcionarjem podružnice ZLDJ v Borovnici pa polagamo na srce, da skrbijo za to, da bomo imeli čim več predavanj, predvsem pa si kmalu želimo zopet s. dr. Reimana v svoji sredi. — Delavci.

Pregled važnih svetovnih dogodkov

v času od 27. jan. do 4. februarja 1937

29. januarja. USSR: V moskovskem procesu obsodijo 13 obtoženec na smrt. Radek, Sokolnikov in Arnold pa dobe vsak po 10 let ječe. **Belgija:** Vandervelde odstopi kot minister za zdravstvo. Wauters stopi na njegovo mesto.

30. januarja. Nemčija (skupna varnost, razorožitev, Locarno): Hitlerjev govor v parlamentu. V svojem govoru napove, da bodo nemške državne banke in državne železnice »zopet popolnoma podrejene državi« in da bodo s tem ugasnile tozadevne določbe verzajske mirovne pogodbe. On »slovesno preklicuje nemški podpis« na verzajski mirovni pogodbi, v kolikor se ta nanaša na priznanje nemške krivde na izbruhu svetovne vojne. Hitler ponavlja, da »kolikor more človek po svoji pameti presoditi, med Nemčijo in Francijo ne more biti nobenih sporov.« Belgija in Holandska sta si lahko v svesti, da je Nemčija »vsak čas voljna priznati njuno nevtralnost in jima jo tudi zagotoviti.« Pritegnitev Rusije v pogodbeni sistem Nemčija tudi še nadalje odklanja. V ostalem je rekel Hitler, da hoče Nemčija »sedaj in v bodoče lojalno (dobrohotno) sodelovati na rešitvi problemov, ki se tičejo nas in ostalih narodov.« Hitler opozarja, da je »že trikrat stavil popolnoma konkretne (določene) ponudbe glede prenehanja oboroževanja ali vsaj določitve meje oboroževanja«, da pa so vsi ti predlogi »bili odklonjeni«. Končno je rekel Hitler, ne da bi z eno samo besedo omenil Blumov govor z dne 24. januarja, da »nemški vladi iz razlogov, ki jih bo gotovo uvaževala tudi angleška vlada, ni mogoče odgovoriti na ta vprašanja (mišljena so vprašanja, ki jih je stavila Anglija v aprilu 1936). Mi smo se odločili, da rešimo (!) del teh vprašanj na najpravičnejši način, s praktično ureditvijo naših odnosov do sosednjih držav.«

Dobro ohranjen kontrabas

se proda po ugodni ceni Din 800.—. Interesenti se naj obrnejo na podružnico »Vzajemnosti« v Guštanju.

3. februarja. Japonska: Potem, ko se je ponesrečil poskus generala Ugakija, da sestavi vlado, se je to posrečilo generalu Hayashiju.

Italija—Turčija (kolektivna varnost): Po razgovorih med zunanjim ministrom Italije in Turške je bilo izdano uradno poročilo, v katerem čitamo, da se je vršila izmenjava misli v duhu italijansko-turškega prijateljskega dogovora z dne 30. maja 1928, dogovora v Montreuxu, pogodbe o morskem ožinalu in »pozicijah v Sredozemskem morju«. Ne postoji »nobeno vprašanje, ki bi razdvajalo Italijo in Turčijo.« Obe državi sta povezani medsebojno samo z »občutki medsebojnega zaupanja«. V tem smislu naj se nadalje skupno dela.

4. februarja: Mednarodni urad dela: Pričetek 78. seje upravnega sveta Mednarodnega urada dela.

Šoštanj

Kaj rečete k takšnemu obnašanju? V začetku januarja je v neki tukajšnji gostilni prišlo do incidenta, ki ga je povzročil g. G. Najprvo je opsoval dva navzoča gosta, potem je pa enega izmed njih brez povoda udaril po očesu, na katerem je bil ta že trikrat operiran. Ko je naslednji dan napadeni iskal pri občini ubožno spričevalo za tožbo proti G., so mu namesto spričevala dali nasvet, naj se poravnava. Na tak način se seveda taki incidenti ne spravijo s sveta, zato bo treba poskrbeti, da se stvar uredi kot je treba. (Za vložitev tožbe je čas tri mesece. Na občini morajo na zahtevo dati ubožno spričevalo vsakomur, o podelitvi ubožne pravice pa sklepa sodišče. Tožba se vložijo na uradni dan pri sodišču na zapisnik. Op. ur.)

Razširitev spolnih bolezni v našem mestu. Nismo hoteli verjeti govoricam, ki so pričele krožiti v decembru l. l. po našem mestu, dokler se ni sam župnik v svojem govoru na pokopališču, pozivajoč se na g. banovinskega zdravnika, precej jasno izjavil, da je verzija o precejšnji razširjenosti spolnih bolezni v našem mestu resnična. Kakor čujemo, so prizadeti predvsem boljši krogi. Iz tega seveda ni treba delati nobenih skrivnosti, narobe, povedati je treba javno, da ne bo novih nepotrebnih žrtev.

Pet let društva „Ogenj“ v Mariboru

Preteklo je že pet let, odkar je bilo v Mariboru ustanovljeno društvo za vpepeljevanje mrličev »Ogenj«. V razmeroma kratkem času svojega obstoja se je lepo razmahnilo in šteje sedaj že okrog 200 članov in članic, čijih poslednja volja je, da bodo po smrti vpepeljeni, namesto da bi gnili in razpadali v grobovih ter bili v hrano vsakovrstni golazni. Idejo vpepeljevanja mrtvih je treba pozdraviti tako z estetskega, kot z zdravstvenega in gospodarskega stališča. Edini zadržek, ki je resna ovira zmogovito prodirajoči ideji, je pomanjkanje krematorijev, radi česar je danes vpepeljevanje razmeroma drago, ker je prevoz mrličev na daljave združen z velikimi stroški. Zlasti še, ako gre preko državnih mej. Toda tudi te ovire bodo padle: čim več članov bodo štela tozadevna društva, tem prej bodo zrasli krematoriji vsaj v vseh večjih krajih in se bo kremacija pocenila.

V petek, dne 12. t. m. se je vršil občni zbor mariborskega »Ognja« pri »Zamorcem«. Predsedoval je dr. Reisman, ki je podal tudi kratko poročilo, naglašujoč, da bi bil letošnji občni zbor združen s predavanjem delegata praškega »Krematorija« inženjerja Mencla, ako bi bila občina dala na razpolago dvorano »Apolo«-kina za predvajanje filma, tako pa na vlogo društva niti odgovorila ni. V svojem nagovoru se je predsednik zahvalil listom, ki so bili v preteklem letu naklonjeni društvu. V vzpodbudo za nadaljnje delo pa je navajal razveseljive številke o razmahu inozemskih društev in krematorijev.

Na občni zbor je prišel predsednik beograjskega »Ognja« dr. Kujundžić, katerega so navzoči živahno pozdravili. Pri tej priliki mu je bila izročena diploma častnega članstva mariborskega »Ognja«. Dr. Kujundžić je potem poročal o poteku mednarodnega kongresa krematorijev v Pragi in kongresa nemških krematorijev v Gotli. Mednarodni kongres v Pragi je stvoril solidno bazo za bodoče delo, s katerim bo nadaljeval kongres, ki se bo 24. septembra t. l. vršil v Londonu.

Delavski pravni svetovalec

Zaslužek pekovskega pomočnika (Sv. Trojica)

Vprašanje: Pri nekem pekovskem mojstru sem bil zaposlen kot pekovski pomočnik, ter sva se ob nastopu službe dogovorila z njegovo ženo, ki je vodila vse poslovanje, da bo znašala moja mezda dnevno po Din 20.—, na roko pa bom prejel le Din 5.—, dočim ostane Din 15.— v hrambi delodajalca. Pekova žena je med tem umrla, po njeni smrti pa njen mož ni hotel ničesar vedeti o kakem takem dogovoru, ampak je trdil, da sem bil zaposlen le proti plačilu mezde po Din 5.— dnevno. Pek je na mojo zahtevo odklonil izplačilo mojih prihrankov, nakar sem vložil zoper njega tožbo, ki sem jo pa izgubil?

Odgovor: Če ste pravdo izgubili in niste napravili priziva, je stvar že pravomočno rešena ter ne morete doseči ničesar več. Očitno niste imeli pravih prič, ki bi mogle potrditi Vaše navedbe. Ugodnosti socialnega zavarovanja za rodbinske člane (Sv. Lovrenc na Poh.)

Vprašanje: Zavarovan sem pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Vendar zdravnik vkljub temu ni hotel vzeti

v brezplačno zdravstveno oskrbo moje žene, češ, da imam posestvo, ki meri več kot 2 orala. Ali ima moja žena pravico do brezplačnega zdravljenja?

Odgovor: Po § 45 zakona o zavarovanju delavcev imajo pravico do brezplačnega zdravljenja, zdravil itd. tudi oni rodbinski člani zavarovanca, ki nimajo dohodkov, pa žive z zavarovancem v istem gospodarstvu. Ako torej Vaša žena nima dohodkov ter je posestvo Vaša last, ji pripada po zakonu v primeru bolezni brezplačna zdravniška oskrba.

Trajanje alimentacijske dolžnosti nezakonskega očeta (Hrastnik)

Vprašanje: Ali je nezakonski oče dolžan vzdrževati otroka tudi potem, ko je dopolnil 14. leto starosti?

Odgovor: Da. Zakon nalaga nez. očetu, kakor sploh roditeljem vzdrževati in preživljati otroke, dokler se ti sami ne morejo preživljati ne glede na njihovo starost. Pri nezakonskem otroku prepušča zakon vzgojo otroka v prvi vrsti nezakonski materi, ki odloča tudi o tem, kakšne šole naj otrok obiskuje. Nezakonski oče je pa dolžan kriti stroške vzgoje, kakor jih določa sodišče.

VZAJEMNOST**Maribor**

Razveseljiv uspeh beleži diletantska družina mariborske »Vzajemnosti«. Preteklo soboto, dne 13. t. m. je vprizorila »Ameriško tatvino«. Bila je to prva delavska dramska vprizoritev v Mariboru na lastnem odru. Občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorano, se je imenitno zabavalo. To pa je bil tudi namen vprizoritve. Pozneje bodo sledile tudi težje stvari. Povsod, kjer je vsaj malo dobre volje, se kažejo uspehi.

Ruše**Velik pevski koncert**

prideji »Vzajemnost« v nedeljo, dne 21. t. m. v »Sokolskem domu« z začetkom ob 3. uri pop. Sodeluje pevsko društvo »Grafika« iz Maribora. Nastopi tudi tamburaški odsek »Vzajemnosti« iz Ruš. Sodrugi, zlasti mariborske, opozarjamo na to prireditve in jih vabimo k čim večji udeležbi!

Pobrezje pri Mariboru

Dramska predstava, ki so jo priredili diletanti »Vzajemnosti« preteklo nedeljo, dne 14. t. m. je bila rekordno obiskana. Igralci, dasi po večini novinci, so »Krizo« odigrali zelo posrečeno in jih bo ta prvi uspeh gotovo vzpodbudil k nadaljnjemu delu.

Zahvala. Spodaj podpisani se najtopleje zahvaljujemo vodstvu podjetja Keramične industrije in delavstvu odnosno sodrugom in sodružicam ter gosp. Ivanu Škobernetu, za krasne vence, ki so jih podarili mojemu pokojnemu bratu Ivanu Dosedla. Zlasti se zahvaljujemo sodrugom in sodružicam, ki so spremili v tako obilnem številu pokojnika na njegovi zadnji poti, kakor tudi pevskemu društvu »Vzajemnost«, ki je zapelo tako lepe žalostinke ob odprtem grobu. Pokojnika posnemajmo v njegovi zvestobi do strokovne organizacije! — Liboje, dne 10. februarja 1937. Zalujoči bratje: Avgust, Karol, Anton, Franc Dosedla.

KONZUMNO DRUŠTVO ZA MEŽIŠKO DOLINO

r. z. z o. z. v Prevaljah.

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centralno skladišče v Prevaljah.**Podružnice:**

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta, pekarna v Prevaljah ter 7 lastnih zadružnih domov v Mežiški dolini.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Prodaja se le članom. Član društva lahko postane vsak. Delež znaša samo Din 100.—.

Delavke, delavci, nameščenci, kmetje in obrtniki ter sploh vse delovno ljudstvo, kupujte življenjske potrebščine le v svojih zadrugah!

V slogi je moč, v delu rešitev!

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupijo najcenejše pri naših tiskarstvih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg
Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

FRANC REICHER, MARIBOR
Tržaška c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnik cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon 31.2324

Za konzorcij izdaja in ureja Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.